

Introduktion till L^AT_EX

Niels Chr. Overgaard

2012-09-18

Varför L^AT_EX?

Syftet med dokumentpreparationssystemet L^AT_EX är att generera välstrukturerade dokument som innehåller matematisk text och formler:

En formel:

Följande integral är välkänd från sannolikhets teori och statistik:

$$\int_{-\infty}^{\infty} e^{-x^2/2} dx = \sqrt{2\pi} .$$

Den härleds m.h.a. dubbeltintegraler i kursen *Analys i flera variabler*.

Hur kom $\text{\LaTeX}$ till?

- ▶ Skapades av Donald Knuth i slutet av 70-talet.
- ▶ Knuth var missnöjd med förlagets typsättning av hans opus magnum: *The Art of Computer Programming*.
- ▶ Knuth programmerade själv ett system ($\text{\TeX}$), inklusiva typsnitt, som gör det möjligt att själv skapa dokument med matematisk text.
- ▶ Leslie Lamport skrev 1984 ett makropaket till $\text{\TeX}$ som gör det enklare att använda. Detta paket kallas $\text{\LaTeX}$

Hur kom $\text{\LaTeX}$ till?

- ▶ Skapades av Donald Knuth i slutet av 70-talet.
- ▶ Knuth var missnöjd med förlagets typsättning av hans opus magnum: *The Art of Computer Programming*.
- ▶ Knuth programmerade själv ett system ($\text{\TeX}$), inklusiva typsnitt, som gör det möjligt att själv skapa dokument med matematisk text.
- ▶ Leslie Lamport skrev 1984 ett makropaket till $\text{\TeX}$ som gör det enklare att använda. Detta paket kallas $\text{\LaTeX}$.

Hur kom $\text{\LaTeX}$ till?

- ▶ Skapades av Donald Knuth i slutet av 70-talet.
- ▶ Knuth var missnöjd med förlagets typsättning av hans opus magnum: *The Art of Computer Programming*.
- ▶ Knuth programmerade själv ett system ($\text{\TeX}$), inklusiva typsnitt, som gör det möjligt att själv skapa dokument med matematisk text.
- ▶ Leslie Lamport skrev 1984 ett makropaket till $\text{\TeX}$ som gör det enklare att använda. Detta paket kallas $\text{\LaTeX}$

Hur kom $\text{\LaTeX}$ till?

- ▶ Skapades av Donald Knuth i slutet av 70-talet.
- ▶ Knuth var missnöjd med förlagets typsättning av hans opus magnum: *The Art of Computer Programming*.
- ▶ Knuth programmerade själv ett system ($\text{\TeX}$), inklusiva typsnitt, som gör det möjligt att själv skapa dokument med matematisk text.
- ▶ Leslie Lamport skrev 1984 ett makropaket till $\text{\TeX}$ som gör det enklare att använda. Detta paket kallas $\text{\LaTeX}$

Ett exempel

Den aritmetiska-geometriska olikheten

Talen $(a + b)/2$ och $\sqrt{ab}$ kallas *det aritmetiska*– respektive *det geometriska* – medelvärdet av a och b . Det finns följande relation mellan dem:

Sats

För godtyckliga reella tal $a, b \geq 0$ gäller

$$\sqrt{ab} \leq \frac{a + b}{2}.$$

Det gäller likhet i olikheten om och endast om $a = b$.

Bevis.

Observera först den elementära olikheten $(\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \geq 0$. Utvecklar man kvadraten får man

$$\begin{aligned} 0 &\leq (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \\ &= (\sqrt{a})^2 - 2\sqrt{a}\sqrt{b} + (\sqrt{b})^2 \\ &= a - 2\sqrt{ab} + b \end{aligned}$$

varav olikheten följer om man flyttar $\sqrt{ab}$ till vänsterledet.

Observera att likhet gäller i (1) om och endast om $0 = (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2$, dvs. om $\sqrt{a} - \sqrt{b} = 0$ eller $a = b$. Därmed är satsen bevisad. □

Bevis.

Observera först den elementära olikheten $(\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \geq 0$. Utvecklar man kvadraten får man

$$\begin{aligned} 0 &\leq (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \\ &= (\sqrt{a})^2 - 2\sqrt{a}\sqrt{b} + (\sqrt{b})^2 \\ &= a - 2\sqrt{ab} + b \end{aligned}$$

varav olikheten följer om man flyttar $\sqrt{ab}$ till vänsterledet.

Observera att likhet gäller i (1) om och endast om $0 = (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2$, dvs. om $\sqrt{a} - \sqrt{b} = 0$ eller $a = b$. Därmed är satsen bevisad. □

Bevis.

Observera först den elementära olikheten $(\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \geq 0$. Utvecklar man kvadraten får man

$$\begin{aligned} 0 &\leq (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \\ &= (\sqrt{a})^2 - 2\sqrt{a}\sqrt{b} + (\sqrt{b})^2 \\ &= a - 2\sqrt{ab} + b \end{aligned}$$

varav olikheten följer om man flyttar $\sqrt{ab}$ till vänsterledet.

Observera att likhet gäller i (1) om och endast om $0 = (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2$, dvs. om $\sqrt{a} - \sqrt{b} = 0$ eller $a = b$. Därmed är satsen bevisad. □

Bevis.

Observera först den elementära olikheten $(\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \geq 0$. Utvecklar man kvadraten får man

$$\begin{aligned} 0 &\leq (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2 \\ &= (\sqrt{a})^2 - 2\sqrt{a}\sqrt{b} + (\sqrt{b})^2 \\ &= a - 2\sqrt{ab} + b \end{aligned}$$

varav olikheten följer om man flyttar $\sqrt{ab}$ till vänsterledet.

Observera att likhet gäller i (1) om och endast om $0 = (\sqrt{a} - \sqrt{b})^2$, dvs. om $\sqrt{a} - \sqrt{b} = 0$ eller $a = b$. Därmed är satsen bevisad. □

L^AT_EX struktur: Preamble

Innan man börjar skriva sin text behövs följande **preamble**:

Kod:

```
\documentclass[a4paper, 12pt]{article}
\usepackage[swedish]{babel}
\usepackage[T1]{fontenc}

\begin{document}
... här kommer den text man vill skriva.
\end{document}
```


L^AT_EX struktur: Skriva löpande text

kod:

```
\documentclass[a4paper, 12pt]{article}
\usepackage[swedish]{babel}
\usepackage[T1]{fontenc}

\begin{document}
Mellanslag saknar          betydelse. Radbrytning\\
görs med                   två backslash-tecken.
\end{document}
```

Resultat:

Mellanslag saknar betydelse. Radbrytning
görs med två backslash-tecken.

L^AT_EX struktur: Skriva löpande text

kod:

```
\documentclass[a4paper, 12pt]{article}
\usepackage[swedish]{babel}
\usepackage[T1]{fontenc}

\begin{document}
Mellanslag saknar          betydelse. Radbrytning\\
görs med                   två backslash-tecken.
\end{document}
```

Resultat:

Mellanslag saknar betydelse. Radbrytning
görs med två backslash-tecken.

L^AT_EX struktur: Formler i löpande text

I löpande text markeras formler med dollartecken:

Kod:

```
Fermat påstod att det för  $n > 2$  saknas (icke-triviala) heltalslösningar till ekvationen  $x^n + y^n = z^n$ .
```

Resultat:

Fermat påstod att det för $n > 2$ saknas (icke-triviala) heltalslösningar till ekvationen $x^n + y^n = z^n$.

L^AT_EX struktur: Formler i löpande text

I löpande text markeras formler med dollartecken:

Kod:

```
Fermat påstod att det för  $n > 2$  saknas (icke-triviala)  
heltalslösningar till ekvationen  $x^n + y^n = z^n$ .
```

Resultat:

Fermat påstod att det för $n > 2$ saknas (icke-triviala) heltalslösningar till ekvationen $x^n + y^n = z^n$.

L^AT_EX struktur: Formler i fristående läge I

Kod:

Följande är självklart

```
\[  
\int_{-1}^1\frac{1}{x^2+1}\,dx = \frac{\pi}{2}  
\]
```

när man har läst analys i en variabel.

Resultat:

Följande är självklart

$$\int_{-1}^1 \frac{1}{x^2+1} dx = \frac{\pi}{2}$$

när man har läst analys i en variabel.

L^AT_EX struktur: Formler i fristående läge I

Kod:

Följande är självklart

```
\[  
\int_{-1}^1\frac{1}{x^2+1}\,dx = \frac{\pi}{2}  
\]
```

när man har läst analys i en variabel.

Resultat:

Följande är självklart

$$\int_{-1}^1 \frac{1}{x^2 + 1} dx = \frac{\pi}{2}$$

när man har läst analys i en variabel.

L^AT_EX struktur: Formler i fristående läge II

Kod:

Följande är också självklart:

```
\begin{equation}\label{huvudsats}  
\frac{d}{dt}\int_0^x f(t)\,dt = f(x)  
\end{equation}
```

Ekvationen i (`\ref{huvudsats}`) kallas `{\em analysens huvudsats}`.

Resultat:

Följande är också självklart:

$$\frac{d}{dt} \int_0^x f(t) dt = f(x) \tag{1}$$

Ekvationen i (1) kallas *analysens huvudsats*.

L^AT_EX struktur: Formler i fristående läge II

Kod:

Följande är också självklart:

```
\begin{equation}\label{huvudsats}  
\frac{d}{dt}\int_0^x f(t)\,dt = f(x)  
\end{equation}
```

Ekvationen i (`\ref{huvudsats}`) kallas `{\em analysens huvudsats}`.

Resultat:

Följande är också självklart:

$$\frac{d}{dt} \int_0^x f(t) dt = f(x) \quad (1)$$

Ekvationen i (1) kallas *analysens huvudsats*.

Miktex och WinShell

Mer om L^AT_EX

- ▶ L^AT_EX-lab ons 19/9
kl. 8–10
- ▶ Per Forebys
kompendium
- ▶ Mer info på
kurshemsidan
- ▶ Efter rasten:
föreläsning om
primtal

T_EX-lejonet med familj

(av Duane Bibby).

Mer om L^AT_EX

- ▶ L^AT_EX-lab ons 19/9
kl. 8–10
- ▶ Per Forebys
kompendium
- ▶ Mer info på
kurshemsidan
- ▶ Efter rasten:
föreläsning om
primtal

T_EX-lejonet med familj

(av Duane Bibby).

Mer om L^AT_EX

- ▶ L^AT_EX-lab ons 19/9
kl. 8–10
- ▶ Per Forebys
kompendium
- ▶ Mer info på
kurshemsidan
- ▶ Efter rasten:
föreläsning om
primtal

T_EX-lejonet med familj

(av Duane Bibby).

Mer om L^AT_EX

- ▶ L^AT_EX-lab ons 19/9
kl. 8–10
- ▶ Per Forebys
kompendium
- ▶ Mer info på
kurshemsidan
- ▶ Efter rasten:
föreläsning om
primtal

T_EX-lejonet med familj

(av Duane Bibby).

